



Veenhooibeestje (*Coenonympha tullia*), tweede generatie. 22 augustus 2018, Fochtelooërveen. Foto: J.Bouma. (zie pag. 30)



Epinotia maculana
(Populierenooogbladroller),
11 oktober 2018, Wyldemerck. Foto:
A.Saunders. (zie pag.21)



Pootmot (*Stathmopoda pedella*).
Wyldemerck, 30 juni 2018. Foto:
A.Saunders. (zie pag. 14)



Karmozijnrood weeskind (*Catocala sponsa*), St. Nicolaasga,
16 juli 2017. Foto: A.Saunders. (Zie pag. 14 en 20)

was wel nodig, want ons plan was om 's avonds nachtvlinders te gaan inventariseren bij het Brandemeer.

Na een prachtige wandeling bij zonsondergang door het gebied, hebben we daar een



tweetal lakens opgesteld met lampen. Al snel zaten de doeken barstenvol muggen. Ook zijn enkele bomen van smeer voorzien. Maar helaas, de sterke wind speelde ons parten. We hebben het een uurtje volgehouden, maar door de wind kwamen er maar weinig nachtvlinders op het doek. Maar de Bontebessenvlinder (*Abraxas grossulariata*) is natuurlijk altijd de moeite waard.



Foto's: Judith Bouma

Bladroller terug in Friesland na 28 jaar Andy Saunders

Samen met Abel Jagersma ben ik 11 oktober opnieuw naar de Wyldemerk in Gaasterland gegaan. Wij stonden bij de parkeerplaats met twee felle 400 Watt lampen en we hadden ook wat lokmiddel op de bomen gesmeerd. De temperatuur bleef hoog maar het aantal nachtvlinders viel wat tegen. Wel verscheen er een mooi Rood weeskind, *Catocala nupta* op het lokmiddel. Er waren wel heel veel micro's op het laken, veel van de familie Tortricidae (bladrollers). Het leken twee soorten te zijn. De eerste was makkelijk op naam te brengen, een *Epinotia sordidana* (grauwe oogbladroller), maar de andere soort bleek lastiger te zijn.



Foto: Andy Saunders.

De volgende dag was ik vrij en begon ik de andere micro op naam te brengen met hulp van het internet en al mijn vlinderboeken. Maar helaas na drie uren geen succes. Dus stuurde ik een e-mail naar de expert (Gerrit Tuinstra) en hij had snel de oplossing. Het bleek te gaan om *Epinotia maculana* (populierenoogbladroller), een zeldzame micro in Nederland. (zie foto pag. 15) In de database Noctua staan vangsten van de vlinder op Terschelling, uit 1989 en 1990. In het boek 'De Vlinders van Friesland', door B.J. Lempke, worden ook vangsten uit Ried (1980) en Eernewoude (1955) genoemd. In de afgelopen 28 jaar is de vlinder nooit meer in Friesland gezien.

Ik wil graag Jurriën Van Deijk van De Vlinderstichting, beheerder van de database Noctua bedanken, en natuurlijk Gerrit Tuinstra voor de hulp en het determineren.

Een drietal nieuwe soorten voor Friesland Gerrit Tuinstra

De nachtvlinderfauna lijkt constant te veranderen. Zo kun je soms het idee krijgen dat bepaalde soorten die (kort) geleden talrijk aanwezig waren, er nu opeens niet meer zijn. Of ze werkelijk verdwenen zijn of dat ze gewoon een slecht jaar – of jaren – hebben is moeilijk te zeggen. Want zo kunnen bepaalde soorten opeens ook zomaar weer terug zijn. Een mooi voorbeeld van zo'n soort is de gehakkelde spanner (*Ennomos erosaria*). Lempke schrijft in zijn boek *De Vlinders van Friesland* (Lempke 1985) over deze soort 'Verbreid, plaatselijk vrij gewoon' en hij noemt daarbij meer dan 20 plaatsen waar de soort tot dan toe waargenomen was.

Ik begon met nachtvlinders in pak 'm beet 1995, maar de eerste keer dat ik een gehakkelde spanner ving was pas in 2002. In die periode werden eigenlijk helemaal geen gehakkelde spanners gevangen in Friesland. En ook van daarbuiten kwamen berichten dat de soort grotendeels verdwenen was. Na de waarneming in 2002 duurde het exact tien jaar voordat ik opnieuw een gehakkelde spanner zag, in Winterswijk, tijdens een landelijke excursie. En vanaf die tijd is deze prachtige spanner weer behoorlijk in aantal toegenomen, zeker ook in Friesland, en worden niet zelden meerdere exemplaren tegelijk gezien. Wat de oorzaak is van een dergelijke af- en later toename is onduidelijk. Aan de voedselplanten zal het niet gelegen hebben; Vlindernet noemt 'diverse loofbomen' als voedselplanten.